

Ofärden i svart på vitt

Sverige glider isär. I dom som ställs utanför och de besuttna inne runt köttgrytorna. Dags hålla upp SOLIDARITET som ett kors för att besvärja ofärden.

Text: Gunilla Rydberg | [Prenumerera](#) | Debatt i [SocialPolitik nr 2 2013](#)

Regeringen brukar hävda att sjukskrivningarna gått ner och att fler är i arbete. Det verkar dock inte vara riktigt sant. Regelförändringar har istället gjort att allt fler ställts utanför försäkringarna, samtidigt som alltfler befinner sig i arbetsmarknadspolitiska program. Man har, som ofta i politiken, flyttat människor från en kolumn i statistiken till en annan.

Det grundläggande är dock att ersättningsnivåerna i socialförsäkringarna skurits ned, och att det sker en underbetalning från trygghetssystemen – där överskotte går rakt in i statskassan.

A-kassans tak har varit oförändrat sedan 2002, om man bortser från den temporära höjningen som Socialdemokraterna gjorde 2005, men som sedan återställdes till den tidigare nivån av alliansregeringen 2007.

Detta berör alla arbetslösa, inklusive de som på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning får ersättning i form av aktivitetsstöd. Den lägsta nivån från denna ersättning är 223 kronor/dag eller 4.906 kronor/månad – före skatt. Priserna på mat, hyror etc. har dock ökat. Enligt Göteborgs-Posten är Sverige det tredje dyraste matlandet i Europa.

Samtidigt som regeringen – på grund av förändrade regler i a-kassan och sjukförsäkring – lyckats sänka kostnaderna för utbetalningarna från våra trygghetssystem visar [Folksams årliga rapport Välfärds-tendens](#) att inbetalningarna till

systemen via arbetsgivaravgifterna går med miljardöverskott. Pengar, som tidigare också kallades sociala avgifter, är tänkta att i huvudsak finansiera socialförsäkringarna.

Men överskottet i socialförsäkringarna är alltså inte öronmärkta utan går in i finansministerns statskassa. Och kan bidra till finansieringen av miljardskattereformer som riktar sig till medel- och höginkomsttagare – jobbskatteavdragen i fyra steg, ROT och RUT, sänkt krogmoms och sänkta bolagsskatter.

Eller som en tjänsteman på arbetsmarknadsdepartementet bekräftar sambanden mellan fryst a-kassa, överskott från socialförsäkringarna och jobbskatteavdragen: "Ja, pengarna räcker inte till allt."

Således har vi fått en ny syn i Sverige på användningen av skattemedel som fördelningsinstrument. Statskassan omfördelar från de arbetslösa, de som är sjuka, de som på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning är arbetslösa eller de som blivit sjuka på grund av sitt arbete eller sin arbetslöshet – till de som redan har vad de behöver i avseende på arbete, inkomst, socialt sammanhang, boende etc.

Därför är det förvånande att den politisk ansvarig chefredaktören **P.J. Anders Linder** på Svenska Dagbladet – en av Sveriges största dagstidningar – kan sitta och säga i Panelen i Godmorgon Världen, SR P1 den 20 januari att det inte finns något samband mellan att allt fler har fått det mycket bättre i Sverige samtidigt som de ekonomiskt sämst ställt fått det allt svårare. Diskussionen fördes i polemik med Göran Greider angående *Uppdrag Gransknings* reportage om barnfattigdom.

Ännu mer förvånande är det med vilket svalt intresse Ekots nyhet den 1 februari om att den genomsnittliga ersättningen till arbetslösa (och sjuka som också finns i gruppen) sjunkit de senaste sju åren. 2005 var ersättningen 2 000 kronor högre än idag. Man får gå tillbaka till år 2000 för att komma ner till samma genomsnittliga ersättningsnivå som idag. Försäkringskassan hade på Ekots uppmaning tagit fram

uppgifterna, som mig veterligt bara refererades av SocialPolitik och Dagens Arena på webben samt av Dagens Industri.

Att en del av befolkningen som är i nöd, och som dessutom är en svag grupp som av naturliga skäl har svårt att göra sin röst hörd, offras för att de som redan har allt de behöver ska få det ännu bättre – det är ingen rättfärdig politik och borde få ett tyngre genomslag i media.

Ännu ett exempel på medias ointresse – trots pressinformation i förväg – var tystnaden kring överlämningen av *Onådiga luntan* till den Parlamentariska socialförsäkringsutredningen den 19 februari. Projektet SocialAktion har i *Onådiga luntan* sammanställt ett stort antal röster "från dom som ställts utanför". Överlämningen skedde på Karlavägen 100, ett stenkast från radio- och tv-huset och väl inom räckhåll fåån Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Aftonbladet och Expressen. Den av regeringen beställda *Framtidskommissionens* glättade spådom fick dock gott om utrymme i media samma vecka.

Välbetalda journalister borde fundera över vilken verklighet och vilka röster de släpper fram i spalterna, framför kamerorna och mikrofonerna. Medias tystnad riskerar också att ge legitimitet åt åsikter som "de får skylla sig själva", och bidrar till att befästa ett "vi-och-dom"-tänkande.

Genom det av Alliansen introducerade begreppet "utanförskap" – i media flitigt använt – verkar den borgerliga medelklassen helt ignorera de grupper de själva lever gott på bekostnad av. Utan dåligt samvete tycker de sig kunna ägna sin fritid åt att designa om sina bostadsrätter/hus, shoppa och välja årets semester mål – trots att deras livsval och livsstil drabbar deras mindre lyckligt lottade medmänniskor, och dessutom hotar framtiden på jorden för deras egna barn, både i avseende på gemensam välfärd, naturresurser och klimat.

Det sägs att *solidaritet* är ett av de fåtal ord som alliansregeringen inte lyckats göra ett nyord av. Så nästa gång du möter en av de bidragstagande representanterna för

över- och medelklassen – använd solidaritet som ett kors för att besvärja ofärden.

gunilla_rydberg at privat.utfors.se

Gunilla Rydberg är samhällsdebattör. Deltar i Arfsfondsprojektet [SocialAktion Nu](#)